

Strategi

Strategi för internationalisering

Fastställd av rektor
2007-05-30
Dnr 10-768/07

**HÖGSKOLAN
I GÄVLE**

Inledning	2
Varför internationalisering	2
Högskolans uppdrag	2
Övergripande mål	3
Strategi	4
Bakgrund	6
Nuläge	6
Grundutbildning	6
Avtal och studentutbyte	6
Erasmus	7
Linnaeus-Palme	8
Minor Field Studies	8
Australien	8
Kanada	8
Rapportering	8
Free movers	10
Lärarytbyte	11
Internationalisering på hemmaplan	12
Forskning	12
Nyheter inom internationaliseringen	12
Bolognaanpassningen	12
Globalisering	13
Uppdragsutbildning	13
Avgifter	14
Forskning	15
Åtgärder	15
Grundutbildningen	15
Studentutbyte	15
Lärarytbyte	16
Språkkunskaper	16
Internationalisering på hemmaplan	16
Avtal	17
Internationell uppdragsutbildning	17
Avgifter	18
Forskning	18

Inledning

Internationalisering är ett område i snabb utveckling. Dess betydelse inom den högre utbildningen framgår av regleringsbrevens där ambitionsnivån för internationaliseringen höjts avsevärt de senaste åren. Högskoleverkets kvalitetsbedömning av internationaliseringen är ytterligare en markering av dess betydelse inom den högre utbildningen.

Med utgångspunkt i de mål som fastställts i regleringsbrevens och i verksamhetsmålen för Högskolan i Gävle har en strategi för vidareutveckling av den internationella verksamheten utarbetats. Denna strategi skall vara vägledande inför planeringen av det fortsatta arbetet med internationalisering vid Högskolans institutioner och enheter. Som stöd i det arbetet kompletteras strategin av en nulägesbeskrivning, av några aktuella frågeställningar inom internationaliseringen samt av några exempel på konkreta åtgärder.

Varför internationalisering?

Högskolans uppdrag

Internationalisering är av central betydelse inom grundutbildning, forskning och forskarutbildning. Samarbete i internationella kontaktnät är därför en viktig förutsättning för att upprätthålla och utveckla verksamheten.

Högskolan i Gävle skall, för att uppfylla de mål som anges i regleringsbrevens, bedriva en internationell verksamhet av hög kvalitet där kunskapsutbyte med andra länder skall leda till att den internationella konkurrenskraften ökar. Utgångspunkt för strategi och innehåll i Högskolans arbete med internationalisering är att både utbildning och forskning skall gynnas. Studenterna skall få den kompetens som en internationaliserad arbetsmarknad efterfrågar och Högskolan skall medverka till att öka studenternas förståelse för och kunskap om förhållanden i andra länder, dels genom internationella perspektiv i utbildningen, dels genom möjlighet att delta i utbyte.

Den internationella rörligheten bland studenter, lärare, forskare och annan personal är särskilt angelägen och skall därför öka.

Övergripande mål

Högskolan i Gävle skall främja internationalisering genom att bedriva en internationell verksamhet av hög kvalitet, där kunskapsutbyte med andra länder leder till att internationaliseringen ökar och kännetecknar all verksamhet. Högskolan skall i detta arbete sträva efter att stärka sin position som en attraktiv samarbetspartner och därmed vara ett efterfrågat lärosäte för studenter, lärare och forskare från andra länder. Ett globalt synsätt bör präglade detta arbete.

Grundutbildningen skall ge Högskolans studenter den kompetens som en internationaliserad arbetsmarknad kräver. Studenterna skall också få en ökad förståelse för och insikt i andra länders kultur, utveckling och aktuella förhållanden. I kvalitetsbedömningen av grundutbildningen skall strävan efter ökad internationalisering utgöra en viktig aspekt.

Forskningens internationella prägel skall stärkas och bidra till disciplinutveckling och hög kvalitet i Högskolans verksamhet.

Den internationella rörligheten skall öka och den internationella dimensionen inom utbildning och forskning stärkas.

Strategi

Högskolans studenter skall förberedas för att framgångsrikt leva och verka i en internationell och multikulturell värld. Utbildningen skall ge fördjupad förståelse för andra länders kulturer och för de globala sammanhangen i relation till kunskapsområdet.

Förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden skall främjas genom att:

- grundutbildningen anpassas till europeiska förhållanden (Bologna-anpassning)
- internationella perspektiv och förhållanden i ämnet behandlas då det är relevant och att detta kommer till uttryck i utbildnings- och kursplaner
- ett eller flera internationella program med integrerade utlandsstudier erbjuds
- olika former av samarbeten med utländska lärosäten utvecklas
- den strategiska värderingen av samarbetet stärks när samarbetsavtal tecknas (kvalitetssäkring)
- internationell uppdragsutbildning utvecklas och prövas genom utvecklingsinsatser på valda områden
- beredskapen inför avgiftsfinansierad utbildning stärks genom utveckling av rutiner för rekrytering, mottagande och annat som följer av sådan utbildning.

Andelen studenter som deltar i studentutbyte ökar genom att:

- möjligheterna till utresa inom ramen för utbildningsprogrammen stärks
- informationen till studenterna om möjligheter till och villkor för utlandsstudier utvecklas
- arbetet med mottagande av utländska studenter stärks i samarbete mellan institutionerna och internationella sekretariatet
- fler kurser på engelska utvecklas och erbjuds
- informationen på Högskolans webbplats om kurser på engelska utvecklas ytterligare
- stödet till kompletterande språkutbildning utvecklas

Andelen lärare som deltar i lärarutbyte ökar genom att:

- informationen om möjligheter till och villkor för lärarutbyte vidareutvecklas
- lärarnas intresse för utbyte stimuleras och stärks bl a genom att erfarenheter av verksamhet vid utländska lärosäten värderas som merit

- förutsättningar för språkstudier för lärare skapas

Den internationella dimensionen i forskningen stärks genom att:

- forskarna medverkar i internationella forskningsprojekt
- andelen EU-finansierad forskning ökar
- fler internationella gästforskare kommer till Högskolan i Gävle
- möjligheterna till forskarutbyte och tjänstgöring utomlands förbättras
- internationell publicering av forskning ökar
- studenterna uppmuntras till internationell publicering av uppsatser
- internationella vetenskapliga konferenser förläggs till Högskolan i Gävle
- internt stöd till arbetet med internationella forskningsansökningar utvecklas

Intresset för internationella och globala frågor i övrigt skall stimuleras genom att:

- internationalisering på hemmaplan vidareutvecklas genom att tillvarata de särskilda förutsättningar som finns i Högskolan i Gävle
- språkutbildning uppmuntras och stöds för alla anställda
- utbyte för annan personal stimuleras på motsvarande sätt som för lärare och studenter
- Högskolan engageras i det regionala samarbetet om internationalisering
- samarbete prövas med andra svenska lärosäten inom valda områden

Internationella åtgärder skall följas upp och utvärderas.

Bakgrund

Nuläge

Grundutbildning

Högskolans internationella verksamhet expanderar, engagemanget breddas och den internationella rörligheten ökar och blir mer global. Högskolan ingår idag i ett internationellt nätverk med ett 90-tal universitet och högskolor, flertalet i Europa men även i Afrika, Asien, Australien, Latinamerika och Nordamerika. Samarbetet rör främst student- och lärarutbyte, men inkluderar även forskningsprojekt.

Kärnan i den internationella verksamheten utgörs av utbytet inom EU-programmet Erasmus. Sedan år 2000 har Högskolan beviljats Sida-medel för samarbete med lärosäten i utvecklingsländer inom utbytesprogrammet Linnaeus-Palme. Medel har även beviljats till ett ökande antal stipendier inom Minor Field Studies, MFS, som ger studenterna möjlighet att göra fältarbeten i ett utvecklingsland. Vidare medverkar Högskolan i tematiska nätverk samt i EU-programmen Comenius, Grundtvig, Leonardo da Vinci samt Tempus och i det nordiska samarbetsprogrammet Nordplus.

Hösten 2006 studerar drygt 150 utländska studenter vid Högskolan samtidigt som 28 av Högskolans egna studenter deltar i studentutbyte i andra länder. Den låga siffran för utresande studenter har sin förklaring i flera samverkande faktorer.

Det egentliga arbetet med innehållet i den internationella verksamheten bedrivs vid institutionerna som erbjuder kurser på engelska och där lärare och administratörer med speciellt ansvar för internationalisering samordnar student- och lärarutbytet. Vid institutionerna bedrivs även arbetet med vidareutveckling av verksamheten. I Högskolans internationaliseringsprocess i övrigt samverkar avdelningen för studentservice, biblioteket, Gefle Studentkår m fl. Som stöd i arbetet finns internationella sekretariatet inom utbildnings- och forskningskansliet, vars uppgift är att verka för att stärka Högskolans internationella profil genom samordning och utveckling av samlade in-satser för internationalisering på grundnivå, främst student- och lärarutbyte.

Intresset bland internationaliseringsansvariga lärare och administratörer samt ett växande utbud av kurser på engelska utgör, tillsammans med strukturen för intern samverkan, en god grund för att Högskolan även fortsättningsvis skall nå goda resultat i utvecklingen av den internationella verksamheten.

Avtal och studentutbyte

Studentutbyte står i fokus för internationaliseringsarbetet på grundutbildningsnivå. I Regeringens proposition *Ny värld – ny högskola* (2004/05:162) är ambitionen att ett ökat antal studenter skall delta i internationellt utbyte samtidigt som Sverige skall ta emot flera studenter från andra länder.

Högskolan i Gävle har idag närmare 70 samarbetsavtal om student- och lärarutbyte inom Erasmus samt ett 20-tal avtal med universitet i andra delar av världen som gäller utbyte eller samarbete i vidare mening. Ett värdefullt komplement till EU-programmet Erasmus utgörs av det Sida-finan-

sierade utbytesprogrammet Linnaeus-Palme som omfattar såväl student- som lärarutbyte med länder i Afrika, Asien och Latinamerika.

Det internationella samarbetet regleras av bilaterala avtal främst om utbyte för studenter och lärare. Samarbetsavtal inom EU-programmet Erasmus utgår från ett gemensamt regelverk med en standardmodell för avtal, medan samarbetsavtal med universitet i länder utanför EU regleras var för sig. För att underlätta tillgodoräknandet av utbytesstudierna ”hemma” tillämpas inom EU poängsystemet enligt ECTS, European Credit Transfer System, som kompletteras av ett förhandsbesked om tillgodoräknande och/eller ett s k Learning Agreement med överenskommelse om tillgodoräknande av studierna ”hemma”. Det senare gäller även utbyten med länder utanför EU. Gemensamt för alla utbyten är att de riktar sig till programstudenter.

En nyhet för läsåret 2005/2006 var Högskolans avtalsmodell för rekrytering av utländska studenter som prövats inom magisterprogrammen i elektronik, energisystem och geomatik med sammanlagt 20 studenter från universitet i Kina. Inför läsåret 2006/2007 har nytt avtal tecknats som även inkluderar magisterprogrammet i industriell ekonomi. Antalet studenter uppgår till 40. Denna modell för studentrekrytering erbjuder många fördelar – garanterat antal studenter, ett första urval i hemlandet som underlättar antagningsprocessen och även kontakten med myndigheter som ambassader och Migrationsverket. Samtidigt som många väsentliga moment i rekryterings- och antagningsprocessen underlättas, krävs dock resurser för planering och support till det ökande antalet inkommande studenter.

Mottagandet av inresande studenter omfattar allt från förberedelser av det akademiska innehållet till det praktiska som bostadsanskaffning och ankomst till Gävle. Introduktionsdagar anordnas både centralt av internationella sekretariatet och på institutionerna. Svenskurser erbjuds på olika nivåer och sociala och kulturella aktiviteter anordnas. Utresande studenter från Högskolan förbereds inför utbytesstudierna på olika sätt. Alla inbjuds att delta i en s k ambassadörskurs.

Antalet studenter som åker på utbyte skall enligt verksamhetsmålet för 2006 öka med 10%. Högskolan har utvecklat ett samarbete med Europa Direkt Gävleborg vid Stadsbiblioteket och med Arbetsförmedlingen för att informera ungdomar i regionen om värdet av utlandserfarenhet.

Erasmus

Intresset för studentutbyte inom Erasmus har de senaste åren ökat totalt inom EU medan intresset i Sverige har minskat. 1998 var antalet inresande och utresande studenter i balans med ca 3 300 studenter i vardera riktningen. Läsåret 2004/2005 var antalet inresande Erasmus-studenter 6 626 medan antalet utresande var knappt 2 700 en siffra som under 2005/2006 sjönk till drygt 2 500. Skälen till nedgången är flera. Otillräckliga kunskaper i andra främmande språk än engelska begränsar valmöjligheterna inom EU och avlägsna länder lockar mer än Europa. Otillräcklig information om utbytesstudier kan också vara en förklaring.

Antalet utresande Erasmus-studenter från Högskolan i Gävle har sedan 2003 i stort varit detsamma dvs årligen 20 - 25 stycken. Skälen till det låga antalet är desamma som gäller för Sverige i stort. För högskolor med äldre studenter kan dessutom familjesituationen vara ett hinder. Det faktiska antalet utresande Erasmus-studenter är dock högre än det antal som redovisas p g a att flera f d Erasmusstudenter deltar i utbyte mer än en gång.

Högskolan i Gävle är ett mycket attraktivt utbytesalternativ. Antalet inresande studenter inom Erasmus har de senaste åren tredubblats och uppgår idag till närmare 150 per läsår. Intresset bland studenter i t ex Spanien och Tyskland är särskilt stort medan Högskolans egna studenter i allt högre grad föredrar Australien eller möjlighet att studera i något utvecklingsland. Studentutbytet inom Erasmus genomförs med flertalet samarbetspartners även om antalet utresande studenter är färre än de inresande.

Linnaeus-Palme

Genom det Sida-finansierade utbytesprogrammet Linnaeus-Palme har Högskolans internationella verksamhet blivit mer global. Studenternas intresse för studievistelser i avlägsna länder som ger både en akademisk erfarenhet och en annorlunda kulturupplevelse växer. Högskolans engagemang i programmet är stort vilket visar sig i ett ökat antal projektansökningar och i medelstilledningen vilket på sikt kommer att ge flera utbytesplatser. För läsåret 2006/2007 har Högskolan beviljats medel för 11 projekt som gäller samarbete med lärosäten i Egypten, Ghana, Iran, Kina, Kuba, Peru, Sydafrika och Tanzania.

Minor Field studies

Minor Field Studies, MFS, är ett uppskattat alternativ till utbyte, som ger studenter på C/D-nivå möjlighet att bedriva fältstudier i ett utvecklingsland. MFS ger alla, även de som inte läser program, möjlighet till internationell erfarenhet. Högskolan har de senaste åren tilldelats fem MFS-stipendier per år. Ekonomistudenter har varit i Kina, hälsopedagoger i Nicaragua, blivande lärare i Tanzania och en geomatikstudent i Sydafrika för att nämna några. Alla stipendier har utnyttjats.

Australien

Högskolans utbytesplatser i Australien, där högre utbildning annars är avgiftsbelagd, är mycket efterfrågade och lockar varje år många sökande medan intresset från Australien hittills varit begränsat. Sedan ett par år har man där skärpt kravet på balans mellan antalet in- och utresande studenter vilket föranlett Högskolan att vidta särskilda marknadsföringsåtgärder som redan resulterat i ett ökat intresse för HHHögskolan.

Kanada

Högskolan har sedan ett år ett samarbetsavtal med Thompson Rivers University i Kanada. Studentutbytet som startade våren 2006 har stora möjligheter att bli ett attraktivt alternativ för studenter från båda lärosätena. Samarbetet som inledningsvis avsåg geomatikområdet har breddats och vänder sig i dag även till studenter inom andra ämnesområden.

Ytterligare samarbete med ett lärosäte i Kanada, Simon Fraser University, förbereds hösten 2006. Avtalet, ett s k Letter of Intent, kommer att gälla lärarutbildningarna.

Rapportering

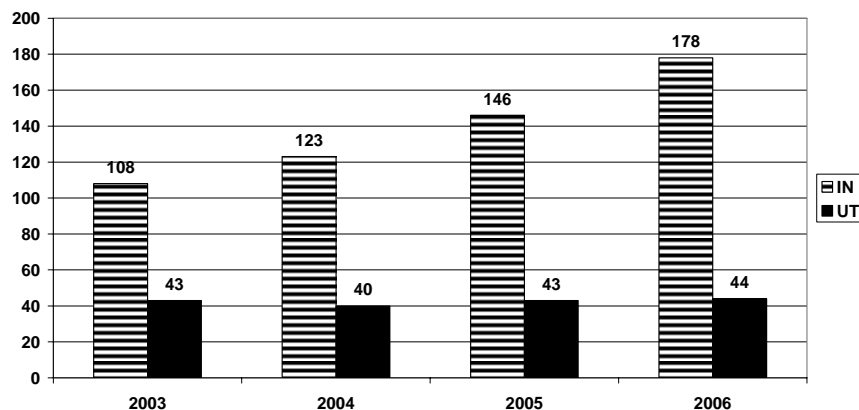
För att rationalisera studenternas rapportering efter utbyte och för att bättre kunna utnyttja resultaten anslöt sig Högskolan hösten 2005 till det nätbaserade rapporteringssystemet STARS, Study Abroad Report System, som utvecklats vid Linköpings universitet i samarbete med Lunds universitet. Studenternas erfarenheter och synpunkter kommer härigenom att mer effektivt utnyttjas i utvärderingar

och uppföljning av såväl ut- som inresande studenter vilket beräknas medverka till kvalitetssäkring av utbytet.

STARS, som utnyttjas av flertalet lärosäten i Sverige, utvecklas vidare för att anpassas till Bolognastrukturen. Tanken är att STARS på sikt skall ha en given plats i arbetet med kvalitetsutveckling av internationaliseringen vid alla lärosäten.

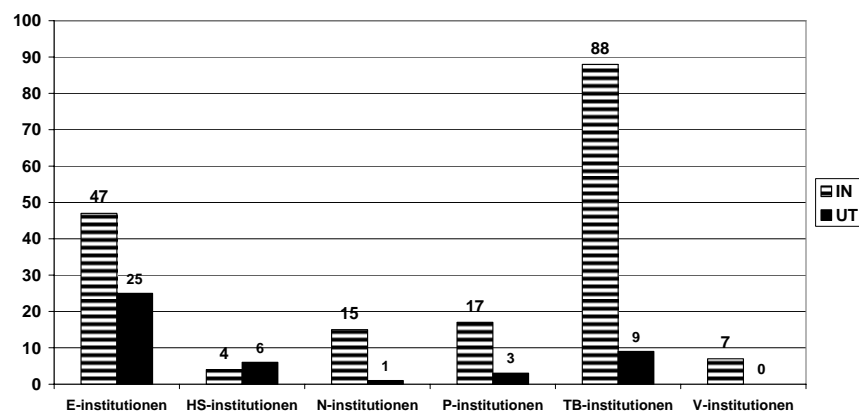
Studenter IN och UT 2003-2006

Studenter IN: Inresande studenter inom utbytesavtal och andra samarbetsavtal
Student UT: Utresande studenter inom utbytesavtal

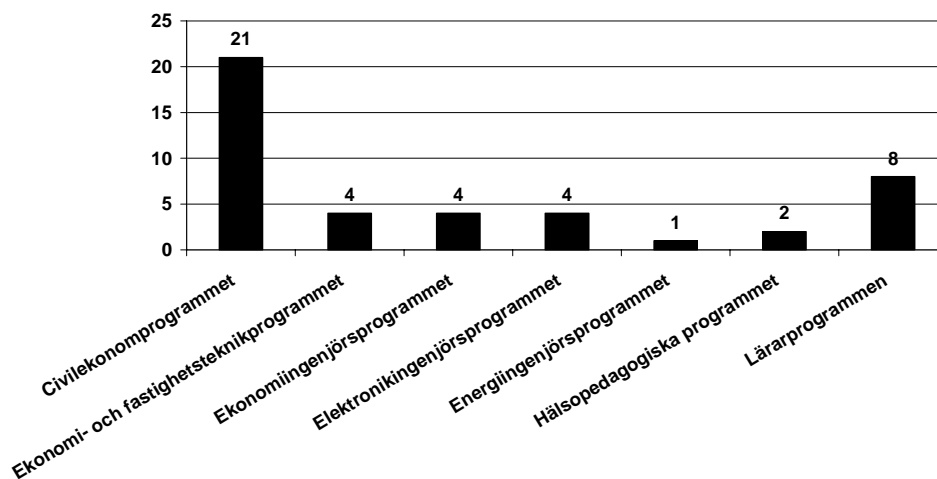
Studenter IN och UT per institution 2006

Studenter IN: Inresande studenter inom utbytesavtal och andra samarbetsavtal
Studenter UT: Utresande studenter inom utbytesavtal

Studenter UT per program 2006

Utresande studenter inom utbytesavtal

Free movers

Intresset för högre utbildning i Sverige är särskilt stort bland studenter i utvecklingsländer. Högskolor och universitet i Sverige har från dessa länder de senaste åren tagit emot ett ökat antal studenter, s k free movers, som studerar utanför reglerade samarbetsavtal, speciellt på magisterprogram. Samtidigt som de utgör ett viktigt inslag i internationaliseringsprocessen bidrar de till att studentunderlaget inom flera magisterprogram stärks.

Högskolan får dagligen förfrågningar om utbildningar i teknik och ekonomi främst från studenter i Asien och Afrika. Sedan drygt ett år studerar free movers vid tre magisterprogram med teknisk inriktning. Handläggningen av hundratals ansökningar inför varje terminsstart är mycket resurskrävande. Inför höstterminen 2005 hade programmen totalt 198 sökande varav 171 antogs och 59 registrerades. Höstterminen 2006 var antalet sökande 310 varav drygt 90 antogs och 15 registrerades. Förklaringar till att antalet antagna och registrerade i år är betydligt lägre kan vara utformningen av de lokala antagningsbestämmelserna och även problem med handläggningen av uppehållstillstånd.

Förutom magisterprogrammen inom teknik är Marketing Management-programmet som ges på distans mycket efterfrågat.

Frågan om free mover aktualiseras hösten 2006 genom den remiss som rör studieavgifter för studenter från länder utanför EES.

Antalet studenter från Högskolan som läser utomlands som free movers är mycket litet. 2005 var de två och 2006 är antalet fyra.

Lärarytbytte

Lärarytbytte är ett centralt inslag i internationaliseringsprocessen och kompletterar och stärker i många avseenden studentutbytet. Lärarytbytte ger möjlighet till kompetensutveckling, ger internationell erfarenhet och kan stimulera studenterna till utbyte.

I Sverige var det totala antalet utresande lärare år 2005 drygt 500. År 2004 var antalet utresande lärare från Högskolan i Gävle 19 och 2005 var antalet 17. Målet för år 2006 är en ökning med 25%.

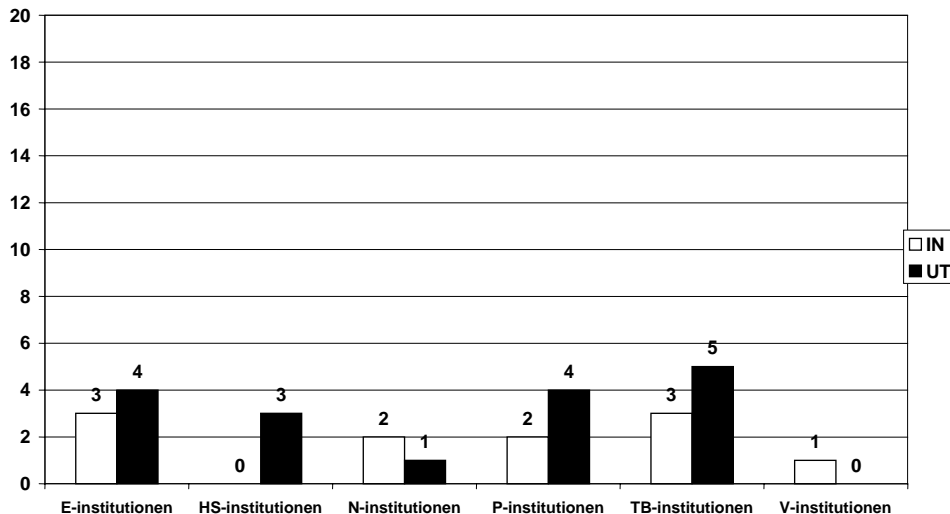
Inom Högskolans internationella nätverk är tillgången på utbytesplatser för lärare långt större än efterfrågan. Skälen till detta kan vara många. En möjlig förklaring kan vara att informationen om lärarytbytte inte når ut på institutionerna, en annan kan vara att de som nås av informationen gör andra prioriteringar – lärarytbytte kräver god framförhållning - och att utbyte av det skälet konkurrerar om lärarnas tid. Familjesituationen påverkar sannolikt möjligheten att åka på utbyte. Ytterligare en förklaring kan vara att lärarytbytte inte ger något formellt meritvärde och därför inte framstår som "lönsamt" eller attraktivt.

Erfarenhet av lärarytbytte är av stort värde för vidareutveckling av internationaliseringen. För att sådan erfarenhet skall värderas som en akademisk och pedagogisk merit har projektet *Lärarytbytte, en värdefull merit* lämnat förslag om detta till Pedagogiska rådet.

Lärarytbytte inom Erasmus omfattar minst en vecka och inom Linnaeus-Palme minst tre veckor. Kortare utbyten är mest efterfrågade. Programmens finansiering bidrar till att täcka institutionernas kostnader.

Det tidigare nämnda rapporteringssystemet STARS kan komma att utnyttjas även efter lärarytbytte.

Lärare IN och UT per institution 2005

Internationalisering på hemmaplan

Begreppet *Internationalisering på hemmaplan* (*Internationalisation at Home*) står för en vidare syn som utgår från att internationaliseringen på olika sätt skall omfatta alla inom lärosätet och inte bara det fåtal som har möjlighet att åka på utbyte. Internationalisering på hemmaplan är därför ett värdefullt komplement till utbyte.

Vid Högskolan i Gävle uttrycks denna idé på olika sätt. Studenterna ”på hemmaplan” har möjlighet att läsa kurser på engelska tillsammans med de utländska studenterna. Utbyteslärare bidrar med internationella perspektiv, liksom Högskolans egna lärare som återvänder hem efter utbyte. Institutionernas kanslipersonal har så gott som daglig kontakt med internationella studenter och utbyteslärare. Personalen på biblioteket, liksom många andra personalkategorier, kommer i kontakt med flertalet inresande studenter.

För att ytterligare stärka internationaliseringen arrangerades hösten 2005 och 2006 en internationell vecka med olika inslag som en sopplunch på temat lärarutbyte, en gästföreläsning om kulturmöten och en internationell buffé för personal och studenter. Sådana arrangemang planeras återkomma, närmast i november 2007.

Det är troligt att olika yttringar av internationalisering på hemmaplan på sikt kan bidra till större förståelse och ökat intresse för utbyte såväl för studenter som för lärare och administratörer.

Forskning

Forskning betraktas vanligen som en internationell företeelse i sig. Ny kunskap vinnas genom forskningsinsatser i många länder och i internationella samarbeten. Forskningsresultaten sprids också i internationella nätverk, genom vetenskapliga publikationer och facktidskrifter samt genom vetenskapliga konferenser.

Under den senaste 10-årsperioden har forskningsverksamheten utvecklats mycket påtagligt vid Högskolan i Gävle. Det har kunnat ske genom att forskningsanslagen ökat, genom att antalet professorer och lärare med forskarexamen ökat, genom ett ökat engagemang i forskarutbildning och genom ökat samarbete med andra lärosäten.

Även om forskningens problem hämtas från lokala, regionala eller nationella företeelser eller områden, innebär kvalitetskraven att forskningen måste förhålla sig till motsvarande internationell forskning. Forskningsmetoder och resultat prövas i ökad utsträckning genom publicering i internationella tidskrifter och på vetenskapliga konferenser. I gällande forskningsstrategi för Högskolan, 2005-2008 anges att det internationella forskningssamarbetet skall öka.

Nyheter inom internationaliseringen

Bolognaanpassningen

Europas konkurrenskraft skall stärkas genom att de olika nationella systemen inom den högre utbildningen samlas i en gemensam struktur, med ett gemensamt synsätt som skall främja rörlighet och anställningsbarhet. Med en europeisk dimension får den högre utbildningen högre kvalitet och därmed höjd status.

1999 undertecknades den så kallade Bolognadeklarationen som ett led i arbetet med att fram till 2010 utveckla ett europeiskt område för högre utbildning, European Higher Education Area, EHEA. Deklarationen innehåller tre övergripande mål: att främja rörlighet, att främja anställningsbarhet, att främja Europas konkurrenskraft som utbildningskontinent. De övergripande målen bryts ned i operativa mål som gäller harmonisering av utbildningsnivåer, införande av jämförbara examina, poängsystem m.m.

Målet för den så kallade Bolognaprocessen är att få de olika systemen för högre utbildning inom Europa att sträva mot ett mer transparent system där de olika nationella systemen skall använda ett gemensamt ramverk som grundar sig på tre nivåer – grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Högskolans studenter får idag som komplement till examensbeviset ett Diploma Supplement på engelska med utförlig beskrivning av examen och dess plats i det svenska utbildningssystemet. Poäng ges även enligt ECTS, European Credit Transfer System. Anpassning till ECTS´ betygsskala ingår i Högskolans övriga arbete med Bologna. Ett omfattande anpassningsarbete bedrivs nu avseende utbildnings- och kursplaner, liksom i frågan om ett gemensamt betygssystem.

Till följd av högskolepropositionens förslag att Högskolan inte får egen rätt till den avancerade masternivån aktualiseras behov av närmare samarbete med lärosäten med sådan rätt. Likaså måste den kvarvarande magisterutbildningen om 40 poäng anpassas till en möjlig fortsättning på masternivån och till den nya forskarutbildningen. Den magisterutbildning som nu finns har till exempel inom elektronik intresserat många utländska studenter. Utvecklingen av den nya examensstrukturen och Högskolans eget utbildningsutbud på dessa nivåer får därför en särskild betydelse också för det internationella studentutbytet vid Högskolan i Gävle.

Globalisering

Det internationella samarbetet på högskoleområdet har under de senaste åren fått en vidare betydelse och blivit mer globalt vilket bland annat speglas i Högskolans engagemang i utbytesprogrammet Linnaeus-Palme. Globaliseringen beskrivs ofta som en sentida utvecklingstendens, som starkt påverkar världsdelar, nationer och samhällens utveckling. Bolognadeklarationens syfte är ytterst att stärka Europas konkurrenskraft i denna utveckling. Den globala dimensionen förstärks genom närvaron på campus av free movers från flera länder i Asien.

Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildningen har under senare år uppvisat en negativ utveckling inom Högskolan. Den bedöms kunna öka påtagligt utan negativa effekter på grundutbildningsuppdraget och det är ett mål att den bör öka. Förutom att erbjuda en form för kompetensutveckling i dialog med omgivande samhälle, innebär uppdragsutbildningen också värdefulla ekonomiska bidrag till verksamheten. Kontakttorget har uppdraget att marknadsföra uppdragsutbildning i samverkan med institutionerna.

Numera finns också möjligheten att bedriva utbildning på uppdrag från verksamheter i andra länder. Villkoren är desamma som för inhemsk uppdragsutbildning. Det skall alltså vara fråga om utbildning som avtalas med arbetsgivare, myndigheter eller motsvarande. Inom uppdragsutbildningen får det inte förekomma avgifter som betalas av enskilda deltagare i utbildningen.

Internationell uppdragsutbildning har hittills liten omfattning, men under 2005 har dock ett sådant uppdragsprojekt inletts mellan Institutionen för teknik och byggd miljö och en samarbetspartner i Mongoliet. För närvarande finns också en dialog med ett universitet i Kina.

Möjligheterna till internationell uppdragsutbildning bör beaktas för kommande år. Särskilda överväganden behövs dock t ex när det gäller marknadsföring, som snabbt kan bli mycket resurskrävande. En viktig förutsättning är att information om Högskolan finns tillgänglig på engelska. Vidare bör möjligheterna till samverkan om marknadsföring med andra svenska internationella aktörer som t.ex Svenska institutet, uppmärksammas.

Avgifter

Efterfrågan på högre utbildning ökar internationellt och söktrycket är särskilt stort bland studenter från länder i Afrika och Asien. Sverige tar från dessa delar av världen emot ett ökande antal free movers särskilt till magisterutbildningar i teknik och ekonomi inom ramen för den ordinarie verksamheten. I den nu aktuella regeringspropositionen föreslås att rekryteringen av utländska studenter skall öka.

Frågan om införande av studieavgifter i Högskolan har utretts och redovisas i *Betänkande från Studieavgiftsutredningen (SOU 2006:7)*. En ny paragraf i högskolelagen om avgiftsfrihet för svenska studenter och studenter från andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES, föreslås. För studenter från länder utanför EES kan studierna komma att vara avgiftsbelagda. Undantag görs dock för studenter som kommer inom ramen för avtal om samarbete eller utbyte, liksom för doktorander från länder utanför EES. Det är inte troligt att eventuellt avgiftssystem kommer att införas förrän tidigast läsåret 2008/2009 och då möjligen successivt under en treårsperiod. I Danmark införs avgifter år 2006 och i Finland, där frågan om avgifter har diskuterats, avvaktar man riksdagsvalet 2007.

Högskolan kommer på olika sätt att påverkas av införande av avgifter och frågorna att ta ställning till är många. En fråga är hur Högskolan skall agera för att i nationell och internationell konkurrens kunna erbjuda utbildningar inom teknik och ekonomi, de områden som sannolikt även fortsättningsvis kommer att vara efterfrågade. De studenter som hittills kommit som free movers från många länder i Asien kan komma att göra andra prioriteringar i sina val av lärosäte och land.

En annan fråga gäller vilka utbildningsnivåer som kan bli aktuella – master med forskningsinriktning i samverkan med lärosäte som beviljas examensrätt för två-årig internationell master, ett- eller tvåårig magister med arbetsmarknadsinriktning eller utbildning på kandidatnivå där den nationella konkurrensen för närvarande är mindre än på magisternivå. Den modell som nu prövas med studenter som kommer inom reglerade avtal för vissa program, skulle eventuellt kunna utnyttjas även för avgiftsbelagd utbildning.

Klart är att avgiftsbelagd utbildning kommer att kräva förstärkning av resurser till den administrativa hanteringen, dvs den som gäller internationell marknadsföring, information och antagning av betalande studenter, bostadsanskaffning samt annan service. Den ekonomiska sidan av ett system med avgifter är för närvarande inte möjlig att värdera närmare. Den framtida efterfrågan på avgiftsfinansierad utbildning ger den ekonomiska ramen. Det ekonomiska resultatet påverkas bl a av de principer som kostnaderna för verksamheten skall kalkyleras för.

Högskolans synpunkter på införande av studieavgifter för studenter från länder utanför EES redovisas i ett remissvar hösten 2006.

Forskning

Förutom ökad uppmärksamhet på betydelsen av internationell publicering av forskningsresultat som kvalitetsfaktor, innebär den hårda konkurrensen om nationella forskningsmedel att nya vägar bör prövas för att möjliggöra en fortsatt expansion och utveckling av Högskolans forskning. Högskolan har sedan några år ett antal forskningsprojekt finansierade av EU:s ramprogram. Ambitionen bör vara att för kommande år öka antalet sådana projekt och att eftersträva en större finansiering direkt från EU.

Detta kräver att uppmärksamheten tidigt riktas mot utvecklingen av EU:s ramprogram, som kan ha betydelse för Högskolans forskningsprofil och att möjligheterna till tidiga aktiviteter och kontakter i samband med tillkomsten av programmen utnyttjas. För att få ytterligare finansiering från EU måste också Högskolans medverkan i nationella och internationella forskningsprojekt öka.

Som stöd till de forskare/lärare som engagerar sig i EU-projekt och andra internationella forskningsprojekt utvecklar Högskolan nu ett samarbete mellan utbildnings- och forskningskansliets forskningssekreterare, internationella sekretariatet, ekonomienheten och vicerektor för forskning. Avsikten är även att utveckla kontakter med bl a KTH och Uppsala universitet i dessa frågor.

Åtgärder

Grundutbildning

Studentutbyte

Förhållandevis få studenter på Högskolan väljer utbytesstudier. Det är viktigt att försöka klara ut vad detta beror på. Vanliga förklaringar är att våra studenter är äldre och att det bl a kan innebära att man har familjehänsyn att ta, som i sin tur försvårar längre utlandsvistelser. Många samverkande faktorer påverkar sannolikt antalet utresande studenter.

Det framstår som viktigt att informationen om möjligheten till utbytesstudier är tillgänglig i ett tidigt skede. Informationen bör utformas på ett sådant sätt att studenternas intresse väcks och så att studenternas val av lärosäte underlättas. Information bör finnas dels före valet av utbildningsprogram, dels under studiernas gång. För detta krävs att marknadsföringen av utbytesstudier på Högskolans hemsida och i utbildningskatalogen förtydligas, samt att lärarna på olika sätt görs medvetna om internationaliseringens betydelse.

Information på engelska om Högskolans utbildningar och om möjligheterna till studentutbyte är värdefullt för såväl utresande som inkommande studenter. Även om inget mål formulerats särskilt för den senare gruppen skall informationen på Högskolans webbplats i ökad omfattning ges i engelsk översättning för att på sikt bli heltäckande. Strävan bör vara att all information om Högskolans verksamhet skall vara tillgänglig på engelska på webbplatsen.

Ett program med integrerat utbyte skulle sannolikt väcka uppmärksamhet och öka antalet utresande studenter. Tanken är att ett sådant program innehåller, förslagsvis, en termins studier vid ett utländskt lärosäte. Programmet kan marknadsföras som ett internationellt program och den student

som söker sig till programmet är redan från början intresserad av och beredd på att en del av studierna sker utomlands. Det vore önskvärt att ett eller några sådana program fanns i Högskolans grundutbildningsutbud. Eventuellt kan alternativ med internationellt inriktad termin hemma finnas för den som av olika skäl inte kan åka på utbyte. Samverkan med andra lärosäten om detta kan också prövas.

Möjlighet till utbyte inom flera program liksom möjlighet till kortare utbyten skulle sannolikt öka det totala antalet utresande studenter. Erasmus intensivprogram där studenter och lärare reser tillsammans inom ett internationellt nätverk kan vara ett attraktivt alternativ.

Det finns också anledning att tro att en väl utvecklad internationell verksamhet på hemmaplan kan medverka till ett ökat intresse för att resa ut. Studenter som deltagit i utbyte bör i större utsträckning ges möjlighet att på institutionerna berätta för andra studenter och även lärare om sina erfarenheter på ett organiserat sätt.

Lärarytbyte

Lärare utgör en nyckelgrupp i internationaliseringsarbetet. Erfarenhet av internationella förhållanden genom lärarytbyte är en viktig kvalitetsfaktor i undervisningen. Dessutom kan lärarnas attityd till internationalisering och egna erfarenheter väcka studenternas intresse för utbyte. Det är därför angeläget att stimulera lärarytbytet så att det ökar och blir jämnare fördelat vid institutionerna. Återkopplingen efter genomfört lärarytbyte bör vara tydlig och lärare bör dela med sig av sina erfarenheter inom institutionen till såväl andra lärare som till studenterna i undervisningen. Möjlighet till lärarytbyte bör uppmärksammas ytterligare i institutionernas budgetplanering och tidigare framlagda förslag till meritvärdering av engagemang i internationellt lärarytbyte bör följas upp.

Språkkunskaper

Språkkunskaper ger både möjligheter och begränsningar i student- och lärarytbyte. Engelska är det vanligaste främmande språk som talas av studenter och lärare. Det innebär en stark inriktning mot utbyte med universitet och högskolor där engelska talas.

Även om många talar engelska inom Högskolan, kan det finnas skäl att ånyo pröva förutsättningarna för utbildning i engelska för lärare och andra anställda, inte minst i syfte att stärka mottagande av utländska studenter.

Studenternas kunskaper i andra främmande språk än engelska är begränsade. Ett sätt att stärka intresse och språk är att erbjuda sommarkurser i främmande språk. En annan möjlighet skulle kunna utvecklas genom ett samarbete med bildningsförbunden, som skulle kunna erbjuda studenter kvällskurser i främmande språk som tyska, franska och spanska under terminstid.

Internationalisering på hemmaplan

Internationalisering på hemmaplan är ett begrepp i utveckling. Högskolan bör fortsätta utveckla den modell och de aktiviteter som kan stödja ett främjande av kulturell mångfald och den internationella dimensionen i utbildningen. Utvecklingen av internationaliseringen på hemmaplan bör bli föremål för extra informationsinsatser via hemsidan och på andra sätt. Så kan också goda exempel spridas till gagn för utvecklingen. Fler utbildningar på engelska även för svenska studenter bör utvecklas och är av betydelse på hemmaplan, men också förutsättning för studentutbyte.

En spännande tanke som väckts är att Högskolan i sin helhet skulle övergå till att ha engelska som officiellt språk. Det skulle kunna motiveras av ett mycket aktivt och långtgående ställningstagande för internationalisering. Samtidigt skulle det vara ingripande i många delar, kanske särskilt när det gäller Högskolans myndighetsutövande roll.

En idé är att alla programstudenter någon gång under sin utbildning får möjlighet att lyssna på en gästande utbyteslärare som undervisar på engelska. En annan idé att pröva är olika modeller för en internationell sommarskola. Kurser som redan ges under ordinarie terminstid skulle kunna anpassas för ett sådant ändamål. Andra inriktningar med både svenska och utländska studenter skulle kunna väcka intresse för internationellt utbyte. En sommarskola skulle dessutom innebära flera arbetstillfällen för lärare och ett bättre utnyttjande av Högskolans lokaler.

Ytterligare en dimension är ett regionalt samarbete om internationalisering där Högskolans roll och kontakter borde kunna utnyttjas mer.

Avtal

Högskolan har samarbetsavtal med närmare 100 lärosäten. En viktig fråga är hur kvaliteten säkras i befintliga avtal och sådana som kommer att tecknas.

Utvärderingsaktiviteterna bör stärkas. Det är naturligt med någon form av utvärdering av alla samarbetsavtal inför 2007 när ett nytt EU-program introduceras. Den nya rutinen med rapporteringssystemet STARS kommer att innebära bättre möjlighet att följa upp studenternas utlandsstudier också som en grund för utvärdering.

Avtalsreglerat samarbete bör eftersträvas. Det underlättar utbytet, inte minst ur planerings- och dimensioneringssynpunkt och främjar kvalitetsutvecklingen.

Det framstår som en rimlig ambition att eftersträva breda samarbeten med ett antal lärosäten, vilket på sikt kan leda till ett lägre antal avtal. Bredare samarbete, dvs samarbete inom flera ämnesområden med ett och samma lärosäte, prövas redan idag, men kan utvecklas i syfte att stärka såväl lärar- som studentutbyte inom grundutbildning och gärna också inom forskningen. En sådan utveckling bör också kunna stärka samarbete över tid och kvalitetsutveckling.

Det kan finnas skäl att särskilt söka utveckla kriterier för vilka utbytesavtal som bör eftersträvas. Det gäller inte minst om bredare samarbeten med färre lärosäten eftersträvas.

Internationell uppdragsutbildning

Den information som finns på Högskolans webbplats om utbildningar på magisternivå har lockat många studenter till magisterutbildningen i elektronik och till Marketing Management-programmet på distans. Internationellt inriktad information och marknadsföring på engelska på Högskolans webbplats framstår som mycket värdefull både för internationell uppdragsutbildning och så småningom för de utländska studenter som kan vara beredda att betala för sin utbildning på Högskolan.

Frågan om lämpliga former för internationell uppdragsutbildning bör beaktas av marknadsföringsgruppen och Högskolans övriga marknadsföringsorganisation.

Avgifter

Förslag om en helt ny ordning för studieavgifter för studenter från länder utanför EES har lagts fram. Hur detta kommer att påverka Högskolans verksamhet är svårbedömt. Faktorer av betydelse är Högskolans internationella konkurrenskraft på skilda områden, utveckling av magister/masterutbildningarna, efterfrågan från utländska studenter, författningsreglering om avgifter och kostnadsberäkning m m. Utredningens förslag är under hösten 2006 föremål för remissbehandling innan en proposition läggs fram. Högskolans strategi för internationalisering bör därför kompletteras på denna punkt.

Forskning

Inom forskningen bör ytterligare ansträngningar göras för att öka medverkan i internationella forskningsprojekt. Ytterligare uppmärksamhet bör riktas mot utvecklingen av EU:s forskningspolitik och ramprogrammen i syfte att öka finansieringen i forskningsprojekt från detta håll. Som ett inslag i detta bör Högskolan aktivt försöka öka såväl antalet inresande gästforskare från utländska lärosäten som utresande gästforskare från Gävle.

Möjligheten att förlägga internationella, vetenskapliga konferenser till Högskolan i Gävle bör undersökas och främjas. Sådana aktiviteter ger en extra belysning åt det internationella forskarsamhället och kan verka stimulerande för studenterna och hela Högskolan.

Högskolans forskare bör stimuleras till publicering i internationella forskningstidsskrifter.